

בש"פ 8729/14 - יוסף אבו טיר נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 8729/14

לפני:

כבוד השופט נ' הנדל

העורר:

יוסף אבו טיר

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
במ"ת 25195-04-14 מיום 14.12.2014 שניתנה על
ידי כבוד השופט ר' כרמל

תאריך הישיבה:

כ"ב בטבת התשע"ה (13.1.2015)

בשם העורר:

עו"ד יעקב קמר

בשם המשיבה:

עו"ד יצחק מורדוך; עו"ד אילן רוטבין

החלטה

1. מונח לפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (מ"ת 25195-04-12, כבוד השופט ר' כרמל) במסגרתה נדחתה בקשת העורר לעיון חוזר על החלטת בית המשפט המחוזי לעצרו עד לתום ההליכים בבקשות

ההסגרה שהוגשו לגביו על ידי ארצות הברית.

כנגד העורר הוגשו שתי בקשות הסגרה מממשלת ארצות הברית בגין הליכים משפטיים שהתנהלו נגד העורר בשנת 2008. הראשונה לשם המשך משפטו בגין עבירה פדרלית של קשירת קשר להונות את הממשל הפדרלי בארצות הברית - בה הורשע לאחר ניהול הוכחות. השנייה עניינה שלושה תיקים שונים שהתנהלו כנגד העורר על פי הדין הפנימי של מדינת טקסס - הן לשם ריצוי עונש מאסר בפועל למשך 7 שנים שהושת עליו לאחר שהורשע על פי הודאתו בעבירת מס של אי תשלום מס על דלק, והן לשם העמדתו לדין בגין עבירות נוספות כגון מהילת דלק והונאת מס בנוגע לדלק. המשיב שוחרר בתנאים מגבילים ולאחר ששילם ערבות בהליכים מושא שתי בקשות ההסגרה - נמלט מארצות הברית לישראל. לנוכח אי התייצבותו לגזר הדין בהליך בו הורשע על פי הודאתו, נפתח נגדו הליך נוסף במדינת טקסס בגין הפרעה לפעולה ממשלתית בגין הפרת תנאי השחרור ואי התייצבותו להליכים.

בשנת 2013 הוגשה בקשת הסגרה מממשלת ארצות הברית למשיבה. בד בבד עם הגשת העתירה להכריז על העורר בר הסגרה, הוגשה בקשה לעצרו עד למתן החלטה בעתירה. להשלמת התמונה יוער כי בקשה זו הוגשה בעוד העורר ריצה עונש מאסר בפועל שנגזר עליו בישראל בגין מספר עבירות, ביניהן פגיעה והשחתת אתר עתיקות לפי סעיף 37(א) לחוק העתיקות, התשל"ח-1978. מאז ועד היום סיים העורר לרצות עונש מאסר זה. בקשת המשיבה לעצרו עד לתום הליך ההסגרה התקבלה כאמור. על כך הוגש ערר שנדון בפני השופט א' שהם (בש"פ 5178/14), אולם הוא נמחק בהמשך מאחר שהסנגור הגיש בקשה לעיון חוזר לבית המשפט המחוזי. הבקשה נדחתה כאמור, ומכאן הערר שבפניי.

2. במסגרת הערר שב הסנגור על הטיעונים אותם העלה במסגרת העיון החוזר, כנגד: חומרת העונש שהוטל על העורר וגזירת דינו בארצות הברית בהעדרו; העדר התחשבות ראויה במצבו הרפואי ובמרחק מאישתו ומילדיו הקטינים המתגוררים בישראל; שיהיו מצד ארצות הברית בהגשת בקשות ההסגרה ומצד מדינת ישראל בטיפול בהן, תוך הדגשה שהעורר נישא והקים משפחה בתקופה שבין הימלטותו מארצות הברית לישראל ועד להגשת בקשות ההסגרה; הימשכות המעצר הצפויה לנוכח פיזור הכנסת והעדרם של שר פנים ושר משפטים, הצריכים לעניין הסגרתו ורצונו של הסנגור לפנות לגורמים אלו; פגיעה כתוצאה מהמעצר ביכולתו לקדם את הליך השבת תושבותו הישראלית של העורר שהופקעה, כך שיוכל לבקש לרצות את עונשו בישראל, באם יוסגר; ואי קבלת חלופת המעצר שהוצעה - מעצר בית מלא בהשגחת אישתו ואחיו, תוך הפקדת ערבויות.

מנגד, בדיון שהתקיים בפניי סמך בא כוח המשיבה את ידו בהחלטת בית המשפט המחוזי וטען בין היתר שסיכויי העתירה להכריז על העורר כבר הסגרה הם גבוהים. זאת לנוכח ריבוי התיקים שהתנהלו ומתנהלים כנגד העורר, והרשעתו בשני תיקים עד כה, כאשר באחד מהם הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון ונמלט בטרם נגזר דינו; השיהוי הנטען נגרם בשל הקושי להתחקות אחר העורר מצד ארצות הברית ובכל מקרה אינו משנה לעניין החשש מהימלטות העורר מן הדין, חשש המתעורר מרגע בו יודע העורר על בקשת ההסגרה בעניינו ולא לפני כן; החשש מהימלטות העורר מן הדין הוא ממשי ומועצם לנוכח הפרת האמון שנתן בו בית המשפט האמריקאי והשלב בו נמלט העורר מארצות הברית.

3. סוגיית מעצרו של אדם עד לתום הליכי ההסגרה היא בעלת מאפיינים דומים למעצרו של נאשם עד לתום ההליכים המתנהלים נגדו בתוך המדינה. ואולם, על אף שהשאלה המרכזית - האם ניתן לשחררו לחלופת מעצר

המשרתת את מטרת המעצר – היא זהה, קיימים הבדלים בין המקרים העשויים להטות את הכף בנקודת האיזון הכוללת. כך, באופן מובנה החשש מהימלטות מן הדין הוא רב יותר בהליכי הסגרה, משום שעל פי רוב מדובר במקרים בהם האדם שמתבקשת הסגרתו נמלט מהמדינה המבקשת ובכך נמלט מן הדין בה. כמו כן, החשש מתעצם משום שאין מדובר 'רק' בחשש מהימלטות מפני הדין הישראלי, אלא בפגיעה בחובתה הבינלאומית של ישראל כלפי המדינה המבקשת את הסגרתו (בש"פ 725/09 היועץ המשפטי לממשלה נ' אברג'יל (30.1.2009)).

אכן, בל נשכח כי על הבחינה להיות פרטנית, תוך שיקול נסיבות העניין המובא לפתחו של בית המשפט. אין להורות על מעצר עד לתום הליכי ההסגרה באופן אוטומטי וגורף. ואולם, בחינה שכזו במקרה שבפני מובילה למסקנה כי לא נפלה שגגה בהחלטת בית המשפט המחוזי בעניינו של העורר, וכי דין הערר להידחות.

4. תחילה, יובהר כי העניין נידון בפני בית משפט זה בפעם השניה, בנוסף לבית המשפט המחוזי. בדומה לכפי שקבע השופט א' שהם בערר הראשון – "הערר המונח לפנינו נוגע, אך ורק, להחלטה לעניין מעצרו של העורר עד לתום הליכי ההסגרה בבית המשפט המחוזי בירושלים. לפיכך, אין מקום במסגרת הדיון בערר לבחון את שלל טענותיו של בא-כוחו... לעניין הליכי ההסגרה" (בש"פ 5178/14, ההחלטה מיום 7.10.2014). כך גם בעניינו. על השאלות באשר לחומרת עונשו של העורר ועצם הסגרתו לנוכח הטיעונים שהועלו לידון במסגרת ההליך העיקרי, ולא במסגרת ערר זה (עוד ראו: עניין אברג'יל, פסקה 12; בש"פ 7269/14 גרוזובסקי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 19 (9.1.2014)).

ולעניינו, ידוע כי אחד השיקולים המרכזיים בבחינת שחרור אדם לחלופת מעצר הוא מידת האמון שבית המשפט רוחש לו. משהופר אמון זה – בין אם כלפי הרשויות הישראליות ובין אם כלפי רשויות מדינה זרה – ככלל לא יהיה מקום לשחררו לחלופת מעצר, גם אם העבירות המיוחסות לו מאפשרות לעתים לשחררו לחלופה שכזו (ראו למשל: בש"פ 8643/13 זובידאת נ' מדינת ישראל (6.2.2014); בש"פ 7853/12 אלעוואדרה נ' מדינת ישראל (8.11.2012); בש"פ 5673/12 אטינגר נ' מדינת ישראל (6.8.2012)).

במקרה דנן טען הסנגור כי העבירות שביצע העורר אינן חמורות. אך גם אם הדבר נכון, בל נשכח כי מדובר בהונאות מתוחכמות ומורכבות, שמעצם טבען מעוררות קשיים במתן אמון במבצעים אותן. ברם, העיקר הוא כי העורר נמלט תוך כדי משפטיו, לרבות בין שלב הכרעות הדין בהן הורשע, בין היתר על פי הודאתו, לבין שלב גזירת העונש. הוה אומר, בעניינו החשש מהימלטות מן הדין מבוסס. הפרת האמון שנתנה בו מערכת המשפט האמריקאית הייתה בוטה מאוד, לאחר ששוחרר בערבויות. למעשה החשש נשען לא על סיכון, אלא על עובדה שהתרחשה בפועל. זאת במהלך ההליך הרלוונטי בארצות הברית. לכך יש להוסיף כי העונש שנגזר עד כה על העורר – 7 שנות מאסר בפועל, והעונשים שעוד ייתכן שיגזרו עליו, מחזקים גם הם את החשש מהימלטותו של העורר מהדין. בין היתר, עולה שלעורר מיוחסות עבירות עם עונשי מינימום של שנתיים מאסר כל אחת, ועם עונש מקסימלי של עד 20 שנים לאחת מהעבירות.

בנסיבות העניין אין בכוחן של טענות השיהוי, שהיה עד כה ושצפוי בהמשכות ההליך, בכדי להטות את הכף אל עבר שחרורו של העורר. כך גם באשר לטענות העורר בדבר מצבו האישי והרפואי והביקורת שלו כלפי התנהלות רשויות ארצות הברית ומדינת ישראל בעניינו. טענות אלו ואחרות שנטענו על ידי הסנגור בפני כנגד ההסגרה – מקומן בהליך העיקרי. לבסוף יובהר שאף העורר לא הסתייג מכך שהמדינה עמדה ברף הראייתי לכאורה הנדרש. עניין זה, וצירוף עוצמת עילת המעצר בשל החשש מהימלטות מהדין על ידי העורר בהליך שהתנהל בארצות הברית – מובילים למסקנה כי לא נפלה כל טעות בהחלטת בית המשפט המחוזי.

5. הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ח טבת תשע"ה (19.1.2015).

ש ו פ ט
